

Arbeids- og sosialdepartementet
Postboks 8019 Dep

Vår ref. 04/1692-5
X05 /MYHN

Dato 14.11.2005

0030 OSLO

FORSLAG TIL NY LOV OM ARBEIDS- OG VELFERDSFORVALTNING OG TILPASNINGER I VISSE ANDRE LOVER – HØRINGSSVAR FRA TELEMARK FYLKESKOMMUNE

Telemark fylkeskommune har som høringsinstans mottatt høringsnotat om Forslag til ny lov om arbeids- og velferdsforvaltning og tilpassinger i visse andre lover, med høringsfrist 14.11.05.

Regjeringen har som hovedmål å få flere i arbeid og færre på stønad, forenkle og tilpasse til brukernes behov, og få en helhetlig og effektiv arbeids- og velferdsforvaltning. Her bør det ligge klare målsettinger om at utdanningsnivået i Norge må heves. Med bakgrunn i fylkeskommunens kjennskap til målgruppen, er en av de største utfordringene for å komme i arbeid utover fysisk og psykisk helse, manglende utdanning på grunnskole og videregående nivå. Fylkeskommunens videregående opplæring er et aktivt virkemiddel for å kunne bli attraktiv på arbeidsmarkedet.

Med bakgrunn i dette har Telemark fylkeskommune to forslag til endringer i det utsendte forslag til ny lov om arbeids- og velferdsforvaltning, med høringsfrist 14.11.05:

Forslag 1: Forpliktende samarbeid mellom NAV og Fylkeskommunen

Telemark fylkeskommune foreslår at følgende føyes til i forslaget til *Lov om arbeids- og velferdsforvaltningen*, f.eks i § 10: "**Det skal være et forpliktende samarbeid mellom Arbeids- og velferdsetaten og fylkeskommunen. Departementet gir nærmere forskrifter.**"

Konsekvens av forslag 1:

Dette tillegget vil få konsekvenser for utforming av *Opplæringslova/forskrift til Opplæringslova*, på liknende måte som i *Opplæringslova § 3-6 og forskrifta §13, Oppfølgingstenesta i vidaregåande opplæring*. I forbindelse med Kunnskapsløftet er endringer i *Opplæringslova* ute på høring med høringsfrist 15.01.06 og en samordning vil her kunne foretas.

Begrunnelse for forslag 1:

Telemark fylkeskommune har store forventninger til en ny arbeids- og velferdsforvaltning. Vi har forståelse for at det er en krevende prosess å etablere en ny organisering og et nytt lovverk som omfatter de tre store virksomhetsområdene Aetat, trygdeetaten og kommunenes sosialtjeneste.

Vi vil imidlertid som en "fjerde instans" peke på at det viktigste virkemidlet i den nye satsingen, ikke er på plass. Vi tenker på *utdanning*, og især *videregående opplæring*.

Når det gjelder videregående opplæring er fylkeskommunen *totalleverandør*. Vi har bred kompetanse innenfor så vel skole som fagopplæring og voksenopplæring. Videregående opplæring er i dag fylkeskommunenes største forvaltningsområde, og som regional utviklingsaktør skal fylkeskommunen bidra til å finne gode samfunnsløsninger.

Telemark fylkeskommune har mange elever/søkerne til videregående opplæring som er felles med Aetat, trygdeetaten og kommunenes brukergrupper. En samordnet tilnærming til brukerne vil for alle involverte forenkle samarbeidet rundt enkeltpersoner og grupper, og føre til bedre utnyttelse av samfunnets ressurser.

Det er et paradoks at man f.eks innen attføringsarbeidet som regel ikke har problemer med å få personer inn på de fleste høgskoleutdanninger, -så fremt disse har generell studiekompetanse, mens andre som trenger videregående opplæring, f.eks som del av en handlingsplan, ofte prøver forgjeves, -om de da ikke samtidig har rett til videregående opplæring, betalt av fylkeskommunen. Det hjelper ikke å ha rett til yrkesrettet attføring dersom det ikke blir opprettet slike skoleplasser som trengs for å nå et attføringsmål, og da strander det ofte på felles planlegging og avklaring omkring økonomi.

Vi vil konkretisere dette i *tre mangler som hindrer løsninger*:

1. **Et lovpålagt samarbeid**
mellom dagens etater/NAV og fylkeskommunen, som kunne sikret en bedre utnyttelse av helheten i de offentlige ordningene.
2. **Logistikk/samarbeidsrutiner**
Så lenge det ikke finnes noe forpliktende og samordnet system for samarbeid i de enkelte fylker, med f.eks datofestet innmelding av behov til fylkeskommunen, vil det være nokså tilfeldig om personer uten voksenrett får tilbud om plass i videregående opplæring.
3. **Økonomi/betaling**
De satser som henholdsvis Aetat og trygdeetaten betaler for elevplasser samsvarer pr i dag ofte ikke med de faktiske kostnader som fylkeskommunene har. Ordningene er ikke tilpasset virkeligheten. Derfor er det ofte vanskelig, også av økonomiske årsaker, å få til et godt samarbeid.

En samordningen av arbeids- og velferdsforvaltningen med tilhørende lovendringer, må etter vår mening også innbefatte et forpliktende samarbeid med fylkeskommunene angående videregående opplæring. Dette for å bruke utdanning til å føre folk raskere tilbake til arbeid, for å bekjempe fattigdom og få økt tilgang på arbeidskraft.

Forslag 2: Fleksible løsninger i samarbeidet mellom NAV og fylkeskommunen

Telemark fylkeskommune vil også foreslå at følgende føyes til i det foreliggende forslaget til *Lov om arbeids- og velferdsforvaltningen, f.eks i § 10: "Arbeidssøkere kan etter en individuell vurdering gis rett til å beholde dagpenger og andre stønader under utdanning på videregående opplæringsnivå. Departementet gir nærmere forskrifter"*.

Konsekvens av forslag 2:

Det må gjøres en regulering i forhold til *Folketrygdlovens § 4-6 Dagpenger under utdanning, opplæring, etablering av egen virksomhet m.v.*

Begrunnelse for forslag 2:

Vi viser her til prosjektet *Samordning av virkemidler i sysselsettingspolitikken (SAVIS)*, som er gjennomført i Hedmark og Oppland fylkeskommuner, og de erfaringer prosjektet har hatt

mht. dispensasjon i forhold til *Folketrygdelovens § 4-6, "Dagpenger under utdanning, opplæring, etablering av egen virksomhet m.v."*

Voksne som har falt igjennom i utdanningssystemet, og som i dag sliter med helseproblemer, tilhørighet i arbeidslivet og livsopphold, burde få mulighet til å beholde den stønaden de har under utdanning på videregående skoles nivå. Det kan være arbeidsledighetstrygd, sosialhjelp eller andre trygdeytelser. Når man gir støtte til personer i perioder hvor de ikke gjør noe for å forbedre sin livssituasjon, må man også kunne gi de samme personene støtte når de ønsker å utdanne seg for å komme ut av en vanskelig livssituasjon. Mange i denne gruppa kan også ha problemer med å få stønad til utdanning gjennom Lånekassen.

Vi vil nevne et eksempel fra Telemark: Tre personer måtte slutte på et praksiskandidatkurs innen omsorgsarbeiderfaget ved en fylkeskommunal videregående skole. Dette fordi slik deltakelse var uforenlig med mottak av dagpenger. Hadde kurset vært et komprimert dagkurs over tre måneder (og med atskillig større omfang i antall timer), ville dette blitt akseptert av Aetat. Og hadde det vært et AMO-kurs, - gjerne av større omfang, ville det selvsagt blitt vurdert som et positivt tiltak i sysselsettingspolitikken. Men siden kurset skulle gå over to semestre, kunne det ikke imøtekommes, til tross for at kurset totalt sett ikke var på mer enn 180 timer. Det kan nevnes at disse deltakerne allerede tok alle de vakter de kunne få som ufaglærte assistenter i kommunen, og at fullførelse av kurset utvilsomt ville bragt dem nærmere et fagbrev som omsorgsarbeider, og dermed gitt dem en bedre forankring til arbeidslivet. Utdanning av voksne, faglærte omsorgsarbeidere er dessuten et mål for statens egen satsing gjennom Rekrutteringsplan for helse- og sosialfag. Ledelsen i Aetat i fylket ble koplet inn i saken. Disse viste engasjement og vilje til å finne en løsning, men det førte ikke frem, grunnet dagpengeregelverket.

Telemark fylkeskommune erfarer ofte at gode løsninger for enkeltpersoner og samfunn umuliggjøres av dagens regelverk som legger hindringer i veien. Manglende rom for skjønnsmessige vurderinger, blant annet innenfor dagpengeordningen, setter ofte en stopper for gode løsninger.

Telemark fylkeskommune har i denne høringen valgt å begrense oss til å levere to forslag til endring endring av den forelåtte lovtekst, som på en særlig måte berører forholdet mellom arbeids- og velferdsforvaltningen og fylkeskommunen. Vi håper at dette kan være et konstruktivt bidrag som kan bringe inn en ny og viktig dimensjon i lovgivningen og samarbeidet omkring voksne arbeidssøkere.

Med hilsen

Rolf-Helge Grønås
fylkesrådmann

Knut Alsaker
fylkesopplæringssjef

Kopi:

Fylkesarbeidssjefen i Telemark, Postboks 1012, 3905 Porsgrunn

Fylkestrygdekontoret i Telemark, Postboks 2861 Kjørbekk, 3702 Skien